

## شناسایی عوامل مؤثر بر ریزش مدیران انقلابی از دیدگاه مقام معظم رهبری با تأکید بر بیانیه گام دوم انقلاب

محمد مهدی دوالی<sup>\*۱</sup>  
عصمت فرزادینیا<sup>۲</sup>

### چکیده

**هدف:** ریزش مدیران انقلابی مسئله بسیار مهمی است و می‌تواند پیامدهای سنگینی مثل سست شدن پایه‌های نظام را به همراه داشته باشد. هدف این پژوهش شناسایی عوامل مؤثر بر ریزش مدیران انقلابی از دیدگاه مقام معظم رهبری با تأکید بر بیانیه گام دوم انقلاب می‌باشد.

**روش‌شناسی پژوهش:** این تحقیق از نظر ماهیت توصیفی - تحلیلی از نوع کیفی که با استفاده از روش نظریه داده بنیاد (گراند تئوری) صورت پذیرفته است. ابزار گردآوری داده‌ها در این پژوهش اسنادی، که شامل مجموعه بیانات ایشان از سال ۱۳۶۸ تاکنون است در پایگاه دفتر حفظ و نشر آثار حضرت آیت‌الله العظمی خامنه‌ای جمع‌آوری شده‌اند.

**یافته‌ها:** ۷۶ شاخص که ذیل ۵ دسته عوامل اصلی و عوامل اصلی ذیل ۹ عامل فرعی دسته‌بندی گردیدند که شامل عوامل علی (رفتار فردی و رفتار اجتماعی)، عوامل زمینه‌ساز (پیروی از هوای نفس، لغزش‌های اخلاقی)، عوامل مداخله‌گر (دشمن و فعالیت‌های آنها، دوستان و خانواده)، راهبردها (انواع فساد، تغییر رویکرد و نگرش) و پیامدها (جامعه‌شناختی) می‌باشند.

**نتیجه‌گیری:** در دیدگاه رهبر انقلاب، وجود پدیده‌های ریزش و رویش، نشان دهنده‌ی حرکت رو به رشد انقلاب اسلامی و علامت تکامل آن است، لذا رفتار و برخورد ما در مواجهه با ریزش‌ها از اهمیت خاصی برخوردار است لذا شناسایی عوامل ریزش‌ها به ما کمک خواهد کرد که راهبرد مناسبی را در برخورد با آنها داشته باشیم.

**کلیدواژه‌ها:** مدیران انقلابی، ریزش مدیران انقلابی، بیانیه گام دوم انقلاب

**Email:** davalipnu@pnu.ac.ir

۱- استادیار، گروه مدیریت دولتی دانشگاه پیام نور، تهران، ایران (نویسنده مسئول)

**Email:** efarzadnia5@gmail.com

۲- کارشناسی ارشد مدیریت دولتی، دانشگاه پیام نور واحد بین‌الملل کیش

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۰/۰۵/۱۹

تاریخ دریافت: ۱۳۹۹/۱۲/۰۵

**مقدمه**

انقلابی بودن و با روحیه و مدیریت انقلابی عمل کردن عمدتاً بر کار و تلاش مضاعف، همراه با شور و نشاط انقلابی و در جهت کسب رضای الهی تأکید دارد (هدایتی، ۲۰۱۷).

بکارگیری مدیران انقلابی در رسیدن به آرمان‌های والای انقلاب بسیار ضروری است و این مدیران سرمایه‌های انسانی انقلابند، که جامعه را در مسیر درست هدایت می‌کنند. مدیران در واقع راهنمای کاروان و قافله سالار مردم در مسیر حرکت به سوی کمال‌اند. آنان باید راه‌های کمال را بشناسند و به خطرهای راه واقف باشند و با مدیریتی حکیمانه و همه جانبه، نیازهای افراد را در نظر بگیرند و با انحرافات و لغزش‌های آنان مبارزه کنند و آنها را به سوی سعادت واقعی سوق دهند. شخصیت یک مدیر انقلابی و کارهای او هیچ گاه از نگاه تیزبین مردم که صاحبان اصلی این انقلاب هستند دور نمی‌ماند و حتی گاه خطاهای او به پای اصل اسلام و انقلاب نوشته می‌شود، از طرفی برای پرورش یک مدیر لایق انقلابی هزینه‌های فراوانی صرف می‌شود و هرچند که جداسدن او از صف انقلاب موجب توقف قطار انقلاب نمی‌شود اما ممکن است موجب اخلال در حرکت شود.

وجود پدیده ریزش‌ها و رویش‌ها را می‌توان یکی از ویژگی‌های رایج جنبش‌های سیاسی اجتماعی و انقلاب‌ها در طول تاریخ دانست. اصولاً خصیصه هر حرکت مستمری آن است که عده‌ای به دلایل مختلف از همراهی با آن بازمانند و در طول زمان نیز عده‌ای به آن اضافه کردند (رسانه دیدار، ۲۰۱۷).

بارها در خبرها می‌شنویم که قوه قضاییه یکی از مسئولان و مدیران نظام را به جرم اخلال در اهداف نظام، فساد، اختلاس و... دستگیر و محاکمه نموده است. این که کسانی که یک روز پای سفره انقلاب، پای سفره امام زمان، پای سفره اسلام و قرآن نشستند و نان و نمک اسلام را خوردند ریزش پیدا کنند، غصه دارد. چه می‌شود شخصی که مدت‌ها بر سر سفره این انقلاب بوده و از آن متنعم شده، و در همین سیستم رشد کرده است؛ اکنون که زمان بهره‌وری و خدمت به نظام است در پاره‌ای موارد منفعل شده و حتی بدتر از آن، نه تنها پاسخ‌گو نیست بلکه در مقابل انقلاب و آرمان‌های آن نیز می‌ایستد، این همان ارتجاع و برگشتن است. این افتخار نیست؛ این ننگ است؛ این بریدن است؛ این از راه ماندن است. بررسی دلایل این مسأله همواره از دغدغه‌های ذهنی محقق بوده است.

«ریزش» و «رویش» در ادبیات سیاسی ما، نام‌هایی نوآمدند. این دو مفهوم، نخستین بار از سوی رهبر معظم انقلاب در آذر ماه ۱۳۷۸ طرح شدند. مقام معظم رهبری بارها مدیران را به قرار گرفتن در مسیر اسلام و مدیریت اسلامی دعوت می‌نمایند و عواملی را که باعث خروج از این اراده می‌گردد را به‌عنوان خطوط قرمز مدیریت ترسیم می‌نمایند و همان‌طور که بیان شد تحقیق پیرامون این مسأله از دغدغه‌های رهبری بوده است. «جا دارد که درباره این ریزش‌ها و رویش‌ها، از دیدگاه جامعه‌شناختی و روان‌شناختی و تاریخی، کار و بحث کنند. بحث‌های بسیار مهمی است و من متأسفانه مجالش را ندارم» (مقام معظم رهبری، ۱۹۹۹/۱۲/۱۷).

توجه به عواملی که می‌تواند سبب ریزش و بازگشت مدیران از اهداف اولیه انقلاب گردد بسیار مهم می‌باشد و به کم شدن ریزش‌ها و بالابردن آگاهی و توجه به ارزش‌ها کمک فراوانی می‌کند. ابتدا نیاز است اهم چالش‌های و عوامل ریزش مدیران و مسئولان انقلابی را در چهل سالی که از عمر انقلاب سپری می‌شود مورد تجزیه و تحلیل قرار داده و با تطبیق این چالش‌ها با محورهای گام دوم انقلاب و مطالعه دقیق آنها بر اساس متون و منابع مکتوب از فرمایشات مقام معظم رهبری، اقدام به ارائه یک مدل در حوزه مدیریت اسلامی بنماییم.

لذا بنابر مطالب گفته شده، این پژوهش به دنبال این مسأله می‌باشد که؛ عوامل مؤثر بر ریزش مدیران انقلابی از دیدگاه مقام معظم رهبری با تأکید بر بیانیه گام دوم انقلاب کدامند؟

## مبانی نظری و پیشینه پژوهش

### مدیر انقلابی

انقلاب اسلامی از بدو ظهور خود، دارای اصول و معیارهایی بود که در طی این ۴ دهه به خوبی تشریح و تبیین شده‌اند و مدیر تراز انقلاب اسلامی نیز با توجه به این اصول و چارچوب‌ها قابل تشخیص خواهد بود. واژه مدیر و مدیریت انقلابی در جایی تعریف نشده است ولی در کلام رسالت مدیریت انقلابی، تغییر مبانی مدیریت غربی و جایگزینی مبانی اسلامی است. مدیریت انقلابی، بازخوانی نوین مدیریت اسلامی و در حقیقت مدل تکامل یافته آن است (رحمانی، ۲۰۰۸).

مدیر انقلابی مدیری است که رابطه خود و عمل خود و پیوستگی خود را با انقلاب حفظ می‌کند پس اعتقاد، مشارکت و حفظ رابطه با انقلاب ملاک انقلابی بودن می‌باشد. البته هر چیزی درجاتی دارد، یک انقلابی کامل کسی است که همه وجودش را وقف مسیر (اعتقاد، مشارکت و حفظ رابطه با انقلاب) کند و آن را در همه شئون انقلاب پیدا نماید. از این‌رو انقلابی بودن زمان ندارد، کهنه نمی‌شود و مربوط به یک دوره نیست (رکابیان و علی‌پور گرجی، ۲۰۱۹: ۹۷).

مقام معظم رهبری در بیانات مختلف انقلابی ماندن و مدیر انقلابی بودن را به کسی اطلاق می‌دهند که پایبند به مبانی و ارزش‌های اساسی انقلاب و پیاده کردن آنها در جامعه باشند.

براساس بررسی و جستجوی انجام گرفته، در ایران تحقیقی در رابطه با «شناسایی عوامل مؤثر بر ریزش‌های مدیران انقلابی از دیدگاه مقام معظم رهبری با تأکید بر بیانیه گام دوم انقلاب» انجام نشده است. و با بررسی پیشینه تحقیق، فقط به ۳ مورد پژوهشی که در ذیل آورده شده است می‌توان اشاره نمود. رحیمیان (۱۳۹۲)، در مقاله‌ای با عنوان «ریزش‌ها، علل و ریشه‌های آن» بیان می‌دارد، انسان همواره در مسیر زندگی در معرض آزمون و امتحان قرار دارد. عموم نعمت‌ها و نعمت‌ها هم وسیله امتحان‌اند و طبیعی است که برخی در امتحانات قبول می‌شوند، ارتقاء می‌یابند و رشد می‌کنند و عده‌ای مردود و احياناً دچار سقوط و ریزش می‌شوند. در فرآیند آزمون‌ها گاهی ممکن است انسان، حتی آنچه را در گذشته به دست آورده از دست بدهد، عقب گرد کند و به ارتداد کشیده شود. در ادامه عوامل و زمینه‌های ارتداد و ریزش‌ها

را بیان می‌کنند و یادآور می‌شوند، بهترین راهکار برای درک زمینه‌ها و عوامل ریزش‌ها را می‌توان در قرآن و سخن خدا جستجو کرد، زیرا خالق انسان بهتر از هر کسی، مخلوق خویش و خصوصیات وی را می‌داند. ارتداد مراتب و درجات متفاوتی دارد. بر هر درجه و مرتبه‌ای حکم و اثر خاصی مترتب است و در زمینه‌های مختلف از قبیل اعتقادی، اخلاقی، رفتاری، سیاسی و... امکان وقوع آن وجود دارد.

زیارانی (۱۳۹۷)، در مقاله‌ای تحت عنوان «مبانی ریزش‌ها و رویش‌های انقلاب اسلامی از دیدگاه قرآن و روایات» بیان می‌دارد، قرآن و روایات مبانی انقلاب‌ها را بیان فرموده‌اند و این اصول و مبانی مشترک هستند و با استفاده از این مبانی می‌توان راهکارهای استحکام نظام اسلامی و افزایش رویش و کاهش ریزش را استخراج کرد. از جمله مبانی ریزش‌ها و رویش‌ها امداد الهی و شیطانی و نقش توکل به خداوند و توسل به اهل بیت علیهم السلام می‌باشد.

رنجبر حسینی و رهبر (۱۳۹۸) در مقاله تحت عنوان رویش‌ها و ریزش‌ها در قیام امام حسین علیه السلام به بررسی افرادی که در این قیام ریزش و رویش‌ها داشته‌اند می‌پردازد. رویش‌ها شامل یاران و اصحابی است که جایگاه امام معصوم را به‌عنوان ولی خدا و سبط رسول او شناختند و به حقانیت ایشان و باطل بودن جبهه مخالف یعنی دستگاه بنی‌امیه پی بردند و ریزش‌ها شامل افرادی بودند که یا جایگاه امام حسین علیه السلام را نشناختند و یا اگر شناختند دنیا و تعلقات مادی دنیا چشم حقیقت بینشان را کور کرده بود.

### روش‌شناسی پژوهش

در این تحقیق که عوامل مؤثر بر ریزش مدیران انقلابی از دیدگاه مقام معظم رهبری شناسایی شده است، منبع اطلاعاتی که مورد کنکاش قرار گرفته دیدگاه‌ها و سخنرانی‌های مقام معظم رهبری می‌باشد. پس این تحقیق به‌طور کامل از نوع پژوهش کیفی است و روش تحلیل داده‌ها در آن از نوع تحلیل داده بنیاد می‌باشد. نظریه داده بنیاد، به‌طور کلی ره یافتی است برای بررسی نظام‌مند (غالباً) داده‌های کیفی (نظیر مصاحبه‌های پیاده شده و پروتکل‌های مشاهده‌ها)، با هدف تولید نظریه (دانایی فرد و همکاران، ۲۰۱۳: ۷۵).

همچنین پژوهش حاضر از نوع پژوهش اسنادی و با تکیه بر جمع‌آوری اسناد و مدارک است. ابزار گردآوری داده‌ها در این پژوهش که به شیوه اسنادی انجام شده است؛ مجموعه آثاری است که از رهبری انقلاب موجود است شامل: بیانیه گام دوم انقلاب اسلامی، کتاب‌هایی که به قلم ایشان نوشته شده و یا مجموعه بیانات معظم‌له، چه سخنرانی‌هایی که مکتوب شده و چه فایل‌های صوتی که تبدیل به نوشتار نشده است؛ و نیز به کمک مطالعات کتابخانه‌ای اطلاعات جمع‌آوری شده است. به کمک این داده‌ها عوامل مؤثر بر ریزش‌های مدیران انقلابی استخراج گردید.

در بررسی کیفی می‌توان از نمونه‌گیری نظری استفاده کرد. از نمونه‌گیری نظری برای تشخیص تعداد مفاهیم، تعیین محل داده‌های مورد نیاز در متن و یافتن مسیر پژوهش استفاده می‌شود (احمدپور، ۲۰۰۶:

در میان بیانات در سایت مربوط به دفتر حفظ و نشر آثار حضرت آیت‌الله العظمی خامنه‌ای از سال ۶۸ تاکنون جستجوهای متفاوتی انجام شد، کلید واژه‌های ریزش، سایش، ارتجاع، برگشت، پشیمانی از گذشته و ضعف که در برهه‌های زمانی مختلف و بنابه شرایط موجود هر کدام از این واژه‌ها در موقعیت‌های گوناگون به کار رفته‌اند، جستجو شد. در بعضی بیانات به صراحت به این واژه‌ها اشاره نشده بود ولی از محتوای کلی مطلب نکاتی که به موضوع مورد پژوهش مربوط می‌شد، استخراج شد و تحلیل‌های مربوطه بر روی آنها انجام شد. همچنین از نرم‌افزار Atlas.ti برای کدگذاری و مقوله‌بندی کردن و استخراج مضامین متون استفاده شده است.

فرایند شناسایی عوامل مؤثر بر ریزش مدیران انقلابی از دیدگاه مقام معظم رهبری بر اساس رویکرد داده بنیاد طی مراحل زیر صورت گرفت:

- ۱- شناسایی عوامل علی مؤثر بر ریزش مدیران انقلابی
- ۲- شناسایی عوامل زمینه‌ساز مؤثر ریزش مدیران انقلابی
- ۳- شناسایی عوامل مداخله‌گر مؤثر بر ریزش مدیران انقلابی
- ۴- شناسایی فعالیت‌ها و راهبردهای ناشی از ریزش مدیران انقلابی
- ۵- شناسایی پیامدهای ناشی از فعالیت‌ها و راهبردهای ریزش مدیران انقلابی

### یافته‌های پژوهش

در این پژوهش جستجوهای فراوانی در پایگاه جامع دفتر حفظ و نشر آثار حضرت آیت‌الله العظمی خامنه‌ای صورت گرفت و تلاش شد تا برای پوشش مقوله‌های مختلف موضوع، بیانات معظم له در سال‌های مختلف از آغاز تصدی رهبری انقلاب (سال ۱۳۶۸) تاکنون بررسی گردد. در نهایت ۳۴ سند که دارای شاخص‌های موضوع پژوهش بودند انتخاب شده و مورد کنکاش قرار گرفت که به علت تعدد روایت‌های انتخاب شده (۱۳۵ روایت) و نیز تعداد بالای کدهای اولیه استخراج شده فقط برای نمونه، کدگذاری باز یک سند (ارتباط تصویری با نمایندگان تشکل‌های دانشجویی، ۲۰۲۰/۰۵/۱۷) در جدول شماره ۱ آورده شده است، در جدول ۲ و شکل‌های ۱ و ۲ که حاصل تحلیل کیفی می‌باشد نتایج این پژوهش نشان داده شده است و کدهایی که از بیانیه گام دوم انقلاب استخراج شده‌اند، جهت مشخص شدن آنها با رنگ سبز در جدول ۲ مشخص شده‌اند. در ادامه دلایل انتخاب هر یک از ابعاد اصلی الگوی بیانات رهبری معظم در زمینه ریزش مدیران انقلابی تشریح می‌گردد:

**عوامل علی:** شرایط علی یا سبب ساز معمولاً آن دسته از رویدادها و وقایعی است که بر پدیده‌ها اثر می‌گذارد؛ به عبارت دیگر، شرایط علی، مقوله‌هایی (شرایطی) است که مقوله‌ی اصلی را تحت تأثیر قرار می‌دهد (بازرگان، ۲۰۱۶: ۱۰۰).

که بعد عوامل علی در این تحقیق شامل رفتار فردی (محدود کردن دین به زندگی شخصی، ضعف اراده در تصمیم‌گیری، قطع رابطه با خدا، فرصت‌طلبی از موقعیت، تنبلی و کوتاهی، شهرت، ترجیح منافع شخصی

بر مصالح عمومی) و رفتار اجتماعی (جدایی سیاست از اخلاق، اختلاف سلیقه، ترجیح مقاصد بانندی بر مصالح عمومی، ظلم به ناحق از طرف دستگاه‌های دولتی، عدم شایسته سالاری، جدایی مسئولین از مردم، متحد نبودن مسئولین، دعوای جناحی و نداشتن حکمت در روابط خارجی) می‌باشد.

عوامل زمینه‌ساز: عوامل (موجبات) زمینه‌ای (محیطی)، شرایط ویژه‌ای است که راهبردها را تحت تأثیر قرار می‌دهد (بازرگان، ۲۰۱۶: ۱۰۰).

که این عوامل در این الگو شامل پیروی از هوای نفس (بی‌تقوایی، ثروت نامشروع، لقمه حرام، خودخواهی، دنیاطلبی، اسراف بین مسئولان، اشرافی‌گری مسئولان، رفاه‌زدگی، انگیزه‌های مادی، ارزش‌های طاغوتی، قدرت طلبی، وسوسه شهوت، وسوسه مال، وسوسه مقام و غفلت از تزکیه نفس) و لغزش‌های اخلاقی (بی‌روحیه شدن و منفعل بودن، یاس و ناامیدی، نداشتن بینش سیاسی، نداشتن اعتماد به نفس، تردید در گذشته خود، تردید در پایداری نظام به آرمان‌های خود، ضعف مبانی معرفتی، انحراف در آرمان‌ها، احساس خستگی، نداشتن بصیرت، غفلت از ارزش‌های اصولی، فساد اخلاقی و عدم مسئولیت‌پذیری) می‌باشد.

عوامل مداخله‌گر: عوامل مداخله‌گر عبارت است از شرایط عامی که مجموعه‌ای از متغیرهای میانجی و واسط را تشکیل و راهبردها را هم تحت تأثیر قرار می‌دهد. پس عوامل مداخله‌گر راهبردها را تحت تأثیر قرار می‌دهد (بازرگان، ۲۰۱۶: ۱۰۱).

که شامل: دشمن و فعالیت‌های آن (تخریب باورهای دینی، تخریب امید، ایجاد تردید از سوی دشمن، تخریب وحدت ملی، تضعیف اراده اشخاص توسط دشمنان، ترس از تهدید دشمن، خودباختگی در مقابل دشمن، ضعف در مقابل دشمن، نشناختن عرصه تهاجم دشمن، عدم دشمن‌شناسی، غفلت از توطئه دشمن، تبعیت از دشمن و سست کردن اعتقاد به اصل ولایت) و دوستان و خانواده (تملق‌گویی دیگران از او، پیروی از دوستان منحرف، حمایت نابه جا از اعضای خانواده) می‌باشد.

راهبردها و فعالیت‌ها: اقدامات و تعاملات مشخصی هستند که از موضوع اصلی و محوری ناشی می‌شوند (عزیزی، ۲۰۱۸: ۲۱۰).

شامل: انواع فساد (فساد سیاسی، فساد اداری، فساد اقتصادی) و تغییر رویکرد و نگرش (تغییر سبک زندگی، عدم آرمان‌خواهی، تکیه به بیگانگان، فراموشی عزت ملی و تهاجم فرهنگی) است.

پیامدها: نتایجی است که در اثر راهبردها پدیدار می‌شود (بازرگان، ۲۰۱۶: ۱۰۱).

شامل یک مقوله اصلی، جامعه شناختی (تبعیض و عدم عدالت اجتماعی، افزایش شدت عمل دشمن، سست کردن پایه‌های انقلاب، از بین رفتن فکر مبارزه با دشمن در مردم، عدم مقاومت مردم در برابر دشمن، ایجاد یاس و ناامیدی در مردم، مصرف‌گرا شدن مردم و گسترش اشرافی‌گری بین مردم) می‌باشد.

## جدول کدگذاری باز

چون تعداد روایت‌های انتخاب شده و کدهای اولیه استخراج شده زیاد می‌باشد (۱۳۵ روایت)، در نتیجه فقط برای نمونه، بخشی از کدگذاری باز یک سند (ارتباط تصویری با نمایندگان تشکل‌های دانشجویی، ۲۰۲۰/۰۵/۱۷) به صورت یک جدول ارائه شده است:

جدول ۱: کدگذاری باز یک سند

| ردیف | متن روایت  | مفهوم استخراج شده               |
|------|--|---------------------------------|
| ۱    | صبرِ اختلاف سلیقه و اختلاف نظر درباره‌ی فلان مسئله موجب طرد نشود   | اختلاف سلیقه                    |
| ۲    | لُبّ جنگ نرم دشمن است که ایجاد تردید کنند  | ایجاد تردید از سوی دشمن         |
| ۳    | دینداری یک جامعه یا یک شخص، با انحراف یا بی‌مبالاتی یا تحجر و جمود یا فراموش کردن نقش عقل یا التقاط و از این چیزها همراه شود         | تخریب باورهای دینی              |
| ۴    | حکومتی که در رأس آن کسانی باشند که بیش از همه چیز، به منافع شخصی خود و جمع کردن مال و منال دنیوی می‌اندیشند                          | ترجیح منافع شخصی بر مصالح عمومی |
| ۵    | چون مبانی معرفتی‌شان ضعیف بود، پایه‌های معرفتی‌شان محکم نبود - حالا به هر دلیلی محکم نبود- اینها جذب گروه‌های التقاطی شدند           | ضعف مبانی معرفتی                |
| ۶    | اگر آرمان خواهی وجود نداشته باشد راه را گم می‌کنیم   | عدم آرمان خواهی                 |
| ۷    | سیاست از اخلاق فاصله بگیرد و از معنویت و فضیلت خالی شود؛ یعنی شیطنتها بر سیاست غلبه پیدا کند؛ هواهای نفسانی اشخاص، سیاست را قبضه کند | جدایی سیاست از اخلاق            |
| ۸    | اگر فساد در بین دستگاه‌های مختلف جایگزین شود، اصلاً اسم مبارزه و فکر مبارزه مطرح نخواهد شد   | فساد اقتصادی                    |
| ۹    | آفت دیگر دینداری این است که دین به زندگی شخصی محدود شود  | محدود کردن دین به زندگی شخصی    |
| ۱۰   | انسان‌های کوتاه‌بین، کودک‌منش و ضعیف، سیاست را در دست گیرند و زمام سیاست از دست‌های پُر قدرت خارج شود                                | نداشتن بینش سیاسی               |
| ۱۱   | با این‌ها با قوت و با صراحت حرف بزنید، یعنی مرزتان را با این‌ها مشخص کنید  | عدم دشمن شناسی                  |

**جدول ۲: ابعاد، مقوله‌ها و مؤلفه‌های حاصل از تحقیق**

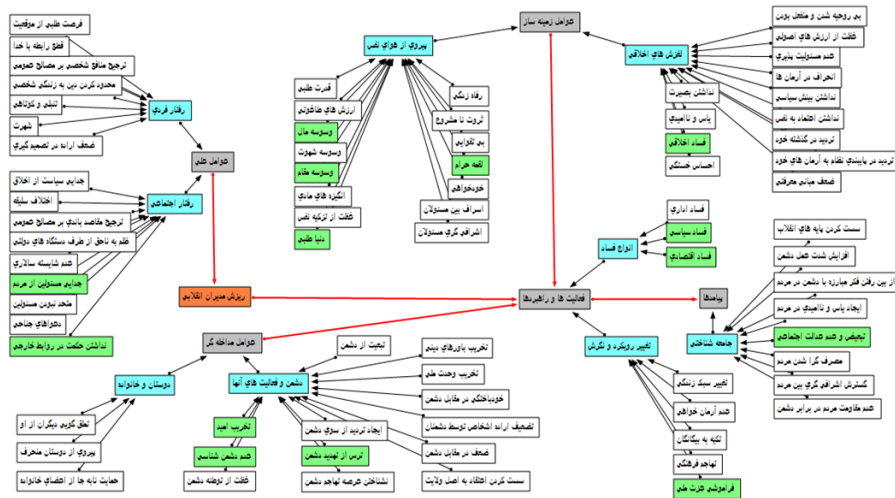
| تاریخ بیانات  | مؤلفه                               | مقوله             | بعد              |
|---|-------------------------------------|-------------------|------------------|
| ۱۳۹۷/۰۷/۱۲  | ضعف اراده در تصمیم‌گیری             | رفتار فردی        | بُعد رفتاری علمی |
| ۱۳۹۷/۰۷/۱۲  | فرصت طلبی از موقعیت                 |                   |                  |
| ۱۳۸۹/۰۶/۳۱  | قطع رابطه با خدا                    |                   |                  |
| ۱۳۷۶/۰۱/۰۱، ۱۳۹۹/۰۲/۲۸  | ترجیح منافع شخصی بر مصالح عمومی     |                   |                  |
| ۱۳۹۹/۰۲/۲۸  | محدود کردن دین به زندگی شخصی        |                   |                  |
| ۱۳۹۰/۱۱/۱۴، ۱۳۹۲/۰۶/۲۶،<br>۱۳۹۷/۰۷/۱۲، ۱۳۷۱/۱۱/۰۶،<br>۱۳۹۹/۰۲/۲۸  | تنبلی و کوتاهی                      |                   |                  |
| ۱۳۷۳/۰۴/۲۲  | شهرت                                |                   |                  |
| ۱۳۹۹/۰۲/۲۸  | جدایی سیاست از اخلاق                | رفتار اجتماعی     |                  |
| ۱۳۹۹/۰۲/۲۸  | اختلاف سلیقه                        |                   |                  |
| ۱۳۷۰/۰۳/۱۳، ۱۳۸۱/۱۱/۱۵  | ترجیح مقاصد باندی بر مصالح عمومی    |                   |                  |
| ۱۳۹۴/۱۰/۱۹  | ظلم به ناحق از طرف دستگاه‌های دولتی |                   |                  |
| ۱۳۷۳/۰۴/۲۲  | عدم شایسته‌سالاری                   |                   |                  |
| ۱۳۷۰/۰۳/۱۳، ۱۳۸۷/۰۹/۲۴،<br>۱۳۸۷/۰۹/۲۴، ۱۳۹۶/۱۱/۲۹،<br>۱۳۹۷/۱۱/۲۲  | جدایی مسئولین از مردم               |                   |                  |
| ۱۳۹۷/۱۱/۲۲  | نداشتن حکمت در روابط خارجی          |                   |                  |
| ۱۳۹۰/۱۱/۱۴، ۱۳۸۹/۰۶/۲۵،<br>۱۳۸۹/۱۱/۱۵، ۱۳۹۷/۰۷/۱۲   | متحد نبودن مسئولین                  | بی‌تقوایی         |                  |
| ۱۳۷۳/۰۴/۲۲  | دعواهای جناحی                       |                   |                  |
| ۱۳۸۴/۰۴/۰۷، ۱۳۸۲/۱۱/۲۴،<br>۱۳۹۴/۰۹/۰۴   | بی‌تقوایی                           |                   |                  |
| ۱۳۹۰/۱۱/۱۴  | ثروت نامشروع                        |                   |                  |
| ۱۳۸۹/۰۶/۳۱، ۱۳۹۲/۰۶/۲۶،<br>۱۳۸۴/۰۴/۰۷، ۱۳۷۰/۰۳/۱۳،<br>۱۳۷۲/۰۳/۰۸  | خودخواهی                            |                   |                  |
| ۱۳۹۰/۱۱/۱۴، ۱۳۷۳/۰۴/۲۲،<br>۱۳۹۲/۰۶/۲۶، ۱۳۹۷/۰۹/۲۱،<br>۱۳۷۱/۱۱/۰۶، ۱۳۷۱/۱۱/۰۶،<br>۱۳۷۲/۰۳/۰۸، ۱۳۷۶/۰۱/۰۱،<br>۱۳۹۴/۰۹/۰۴، ۱۳۹۷/۱۱/۲۹،<br>۱۳۹۷/۱۱/۲۲ | دنیاطلبی                            |                   |                  |
| ۱۳۹۷/۱۱/۲۲  | لقمه حرام                           |                   |                  |
|   |                                     | پیروی از هوای نفس | عوامل زمینه‌ساز  |



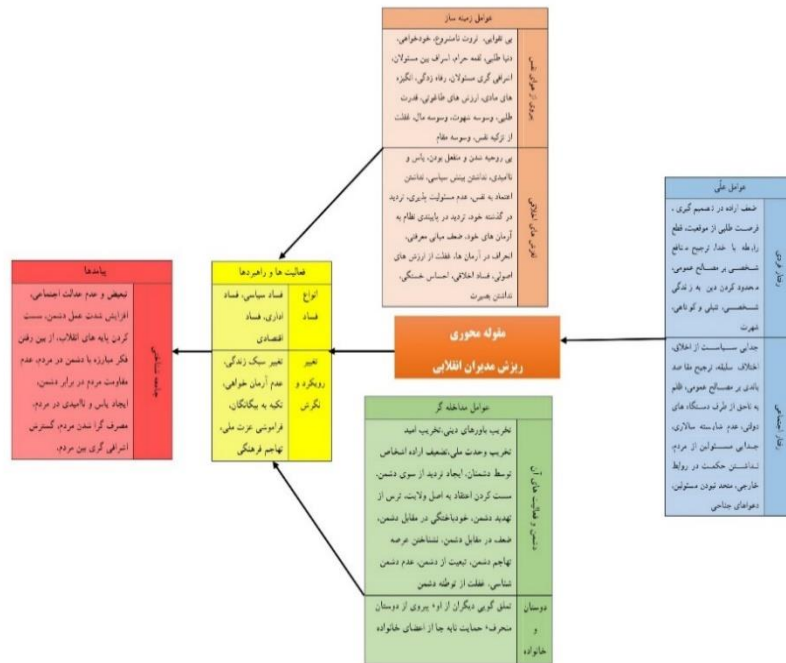
|   |  |                      |  |                    |  |
|---|--|----------------------|--|--------------------|--|
| ۱۳۹۰/۱۱/۱۴، ۱۳۷۶/۰۱/۰۱  | اسراف بین مسئولان                      | پیروی از هوای<br>نفس |  |                    |  |
| ۱۳۹۰/۱۱/۱۴، ۱۳۸۹/۰۶/۳۱،<br>۱۳۹۷/۰۳/۳۰، ۱۳۷۱/۱۱/۰۶،<br>۱۳۷۳/۰۶/۲۱، ۱۳۷۶/۰۱/۰۱،<br>۱۳۸۷/۰۹/۲۴، ۱۳۹۶/۱۱/۲۹ | اشرافی‌گری مسئولان                     |                      |  |                    |  |
| ۱۳۷۰/۰۳/۱۳  | رفاه‌زدگی                              |                      |  |                    |  |
| ۱۳۸۹/۰۶/۳۱، ۱۳۸۷/۰۹/۲۴  | انگیزه‌های مادی                        |                      |  |                    |  |
| ۱۳۷۰/۰۳/۱۳  | ارزش‌های طاغوتی                        |                      |  |                    |  |
| ۱۳۸۷/۰۹/۲۴  | قدرت طلبی                              |                      |  |                    |  |
| ۱۳۹۳/۰۹/۰۶، ۱۳۷۱/۱۱/۰۶،<br>۱۳۹۴/۰۹/۰۴، ۱۳۹۹/۰۲/۲۸   | وسوسه شهوت                             |                      |  |                    |  |
| ۱۳۹۷/۱۱/۲۲، ۱۳۸۹/۰۶/۳۱،<br>۱۳۹۳/۰۹/۰۶، ۱۳۷۶/۰۱/۰۱،<br>۱۳۸۱/۱۱/۱۵، ۱۳۹۴/۰۹/۰۴،<br>۱۳۹۹/۰۲/۲۸             | وسوسه مال                              |                      |  |                    |  |
| ۱۳۹۰/۱۱/۱۴  | غفلت از تزکیه نفس                      |                      |  |                    |  |
| ۱۳۹۷/۱۱/۲۲، ۱۳۸۹/۰۶/۳۱،<br>۱۳۹۳/۰۹/۰۶، ۱۳۸۱/۱۱/۱۵   | وسوسه مقام                             |                      |  |                    |  |
| ۱۳۹۷/۰۷/۱۲  | بی‌روحیه شدن و منفعل بودن              |                      |  | لغزش‌های<br>اخلاقی |  |
| ۱۳۸۹/۰۶/۲۵، ۱۳۹۷/۰۷/۱۲  | یاس و ناامیدی                          |                      |  |                    |  |
| ۱۳۹۹/۰۲/۲۸  | نداشتن بینش سیاسی                      |                      |  |                    |  |
| ۱۳۹۷/۰۷/۱۲، ۱۳۸۷/۰۹/۲۴،<br>۱۳۹۴/۰۹/۰۴   | نداشتن اعتماد به نفس                   |                      |  |                    |  |
| ۱۳۹۰/۱۱/۱۴، ۱۳۷۱/۱۱/۰۶،<br>۱۳۸۹/۰۶/۲۵   | عدم مسئولیت‌پذیری                      |                      |  |                    |  |
| ۱۳۹۱/۰۷/۲۲  | تردید در گذشته خود                     |                      |  |                    |  |
| ۱۳۷۳/۰۴/۲۲  | تردید در پایبندی نظام به آرمان‌های خود |                      |  |                    |  |
| ۱۳۹۹/۰۲/۲۸  | ضعف مبانی معرفتی                       |                      |  |                    |  |
| ۱۳۸۷/۰۹/۲۴، ۱۳۹۴/۰۹/۰۴،<br>۱۳۹۵/۰۳/۰۶   | انحراف در آرمان‌ها                     |                      |  |                    |  |
| ۱۳۹۰/۱۱/۱۴، ۱۳۷۰/۰۳/۱۳،<br>۱۳۷۱/۱۱/۰۶، ۱۳۹۹/۰۲/۲۸   | غفلت از ارزش‌های اصولی                 |                      |  |                    |  |
| ۱۳۹۷/۱۱/۲۲، ۱۳۷۳/۰۴/۲۲،<br>۱۳۸۱/۱۱/۱۵، ۱۳۸۷/۰۹/۲۴   | فساد اخلاقی                            | لغزش‌های<br>اخلاقی   |  |                    |  |
| ۱۳۹۱/۰۷/۲۲، ۱۳۷۱/۱۱/۰۶  | احساس خستگی                            |                      |  |                    |  |

|   |                                |                         |                         |
|---|--------------------------------|-------------------------|-------------------------|
| ۱۳۸۸/۰۵/۰۵، ۱۳۷۱/۱۱/۰۶،<br>۱۳۷۲/۰۳/۰۸، ۱۳۷۲/۰۸/۱۲،<br>۱۳۸۷/۰۹/۲۴، ۱۳۹۴/۰۹/۰۴،<br>۱۳۹۷/۱۱/۲۹ | نداشتن بصیرت                   |                         |                         |
| ۱۳۷۸/۰۹/۲۶، ۱۳۹۹/۰۲/۲۸  | تخریب باورهای دینی             | دشمن و<br>فعالیت‌های آن | عوامل<br>مداخله‌گر      |
| ۱۳۹۷/۱۱/۲۲، ۱۳۷۸/۰۹/۲۶،<br>۱۳۸۹/۱۱/۱۵   | تخریب امید                     |                         |                         |
| ۱۳۷۸/۰۹/۲۶، ۱۳۸۹/۱۱/۱۵،<br>۱۳۸۹/۰۶/۲۵   | تخریب وحدت ملی                 |                         |                         |
| ۱۳۷۱/۱۱/۰۶، ۱۳۸۹/۱۱/۱۵،<br>۱۳۹۸/۰۱/۰۱   | تضعیف اراده اشخاص توسط دشمنان  |                         |                         |
| ۱۳۹۹/۰۲/۲۸  | ایجاد تردید از سوی دشمن        |                         |                         |
| ۱۳۷۳/۰۶/۲۱  | سست کردن اعتقاد به اصل ولایت   |                         |                         |
| ۱۳۹۷/۱۱/۲۲، ۱۳۸۰/۱۲/۲۷،<br>۱۳۸۷/۰۹/۲۴، ۱۳۸۹/۱۲/۰۱،<br>۱۳۹۷/۰۷/۱۲، ۱۳۸۲/۱۱/۲۴،<br>۱۳۸۹/۱۱/۱۵ | ترس از تهدید دشمن              |                         |                         |
| ۱۳۷۳/۰۴/۲۲، ۱۳۸۷/۰۹/۲۴،<br>۱۳۹۷/۰۷/۱۲، ۱۳۸۷/۰۹/۲۴   | خودباختگی در مقابل دشمن        |                         |                         |
| ۱۳۹۷/۰۷/۱۲  | ضعف در مقابل دشمن              |                         |                         |
| ۱۳۹۷/۰۷/۱۲  | نشناختن عرصه تهاجم دشمن        |                         |                         |
| ۱۳۹۵/۰۳/۰۶، ۱۳۹۴/۰۹/۰۴  | تبعیت از دشمن                  |                         |                         |
| ۱۳۹۷/۰۷/۱۲، ۱۳۸۱/۱۱/۱۵،<br>۱۳۸۹/۰۶/۲۵، ۱۳۹۴/۰۹/۰۴،<br>۱۳۹۸/۰۱/۰۱، ۱۳۹۷/۱۱/۲۲،<br>۱۳۹۹/۰۲/۲۸ | عدم دشمن شناسی                 |                         |                         |
| ۱۳۹۰/۱۱/۱۴، ۱۳۷۸/۰۹/۲۶،<br>۱۳۹۱/۰۷/۲۲، ۱۳۸۹/۱۱/۱۵،<br>۱۳۹۷/۰۷/۱۲، ۱۳۹۷/۱۱/۲۹                | غفلت از توطئه دشمن             |                         |                         |
| ۱۳۷۳/۰۴/۲۲  | تملق‌گویی دیگران از او         | دوستان و<br>خانواده     | عوامل<br>مداخله‌گر      |
| ۱۳۹۳/۰۹/۰۶  | پیروی از دوستان منحرف          |                         |                         |
| ۱۳۹۴/۱۰/۱۹  | حمایت نابه‌جا از اعضای خانواده |                         |                         |
| ۱۳۹۷/۱۱/۲۲  | فساد سیاسی                     | انواع فساد              | فعالیت‌ها و<br>راهبردها |
| ۱۳۷۰/۰۳/۱۳  | فساد اداری                     |                         |                         |
| ۱۳۹۷/۱۱/۲۲، ۱۳۹۷/۱۱/۲۲،<br>۱۳۷۰/۰۳/۱۳، ۱۳۹۹/۰۲/۲۸   | فساد اقتصادی                   |                         |                         |

|                                    |  |                     |              |
|------------------------------------|--|---------------------|--------------|
| ۱۳۹۴/۰۹/۰۴                         | تغییر سبک زندگی                        | تغییر رویکرد و نگرش | جامعه شناختی |
| ۱۳۹۹/۰۲/۲۸                         | عدم آرمان خواهی                        |                     |              |
| ۱۳۹۶/۱۱/۲۹                         | تکیه به بیگانگان                       |                     |              |
| ۱۳۹۷/۱۱/۲۲                         | فراموشی عزت ملی                        |                     |              |
| ۱۳۷۳/۰۶/۲۱                         | تهاجم فرهنگی                           |                     |              |
| ۱۳۹۷/۱۱/۲۲، ۱۳۹۰/۱۱/۱۴، ۱۳۸۷/۰۹/۲۴ | تبعیض و عدم عدالت اجتماعی              |                     |              |
| ۱۳۹۷/۰۷/۱۲                         | افزایش شدت عمل دشمن                    |                     |              |
| ۱۳۷۰/۰۳/۱۳، ۱۳۹۰/۱۱/۱۴             | سست کردن پایه‌های انقلاب               |                     |              |
| ۱۳۷۱/۱۱/۰۶، ۱۳۹۹/۰۲/۲۸             | از بین رفتن فکر مبارزه با دشمن در مردم |                     |              |
| ۱۳۷۱/۱۱/۰۶، ۱۳۹۸/۰۱/۰۱             | عدم مقاومت مردم در برابر دشمن          |                     |              |
| ۱۳۷۰/۰۳/۱۳                         | ایجاد یاس و ناامیدی در مردم            |                     |              |
| ۱۳۹۰/۱۱/۱۴                         | مصرف‌گرا شدن مردم                      |                     |              |
| ۱۳۹۰/۱۱/۱۴                         | گسترش اشرافی‌گری بین مردم              |                     |              |



شکل ۱: شبکه نهایی پژوهش (خروجی نرم‌افزار)



شکل ۲: مدل نهایی گسترده تحقیق

### بحث و نتیجه‌گیری

با بررسی سوابق تحقیق به مواردی از تحقیقات برخورداریم که به موضوع ریزش افراد و مدیران در سیر تاریخی پرداخته و در پژوهشی نیز این موضوع از دیدگاه قرآن و روایات بررسی شده است که مواردی که با نتایج این تحقیق هم‌پوشانی داشته‌اند که در ادامه به بحث در مورد آنها خواهیم پرداخت:

✓ نتایج این پژوهش نشان می‌دهد که بعد عوامل علی، شامل رفتار فردی و رفتار اجتماعی است که در بررسی سابقه پژوهش متوجه شدیم که از میان عوامل علی، حجت السلام قرآنی در تفسیر آیه ۲۴۹ بقره، به «ترجیح منافع شخصی بر مصالح عمومی»، رشاد (۱۳۹۴)، به «شهرت، ظلم به ناحق از طرف دستگاه‌های دولتی، ترجیح مقاصد باندی بر مصالح عمومی» و زیارانی (۱۳۹۷)، به مؤلفه «جدایی مسئولین از مردم» اشاره می‌کنند که با نتایج این تحقیق هم‌خوانی دارد.

✓ عوامل زمینه‌ساز شامل ۲ بعد پیروی از هوای نفس و لغزش‌های اخلاقی است، که در بررسی سابقه پژوهش مشخص شد که از میان عوامل زمینه‌ساز، زیارانی (۱۳۹۷)، به «غفلت از ارزش‌های اصولی، دنیا طلبی، وسوسه مقام، اشرافی‌گری مسئولان، اسراف بین مسئولان و نداشتن بصیرت» و رحیمیان (۱۳۹۲) به «غفلت از ارزش‌های اصولی، وسوسه مقام، دنیاطلبی و نداشتن بصیرت» اشاره می‌کنند؛ و رشاد (۱۳۹۴)،

مؤلفه‌های «ضعف مبانی معرفتی و وسوسه مقام» را بیان می‌کند که در نتایج این تحقیق نیز به این موارد اشاره گردیده است.

✓ از میان عوامل مداخله‌گر که شامل ۲ بُعد دشمن و فعالیت‌های آن و بُعد دوستان و خانواده می‌باشد، زیارانی (۱۳۹۷)، به «سست کردن اعتقاد به اصل ولایت، غفلت از توطئه دشمن و پیروی از دوستان منحرف» و رحیمیان (۱۳۹۲)، به «پیروی از دوستان منحرف و ترس از تهدید دشمن» اشاره می‌کند. همچنین رشاد (۱۳۹۴)، «پیروی از دوستان منحرف و تملق‌گویی دیگران از او» را بیان می‌کند که این موارد با نتایج به‌دست آمده از این تحقیق همخوانی دارد.

✓ فعالیت‌ها و اقداماتی که از مقوله اصلی یعنی ریزش مدیران انقلابی ناشی می‌شوند شامل ۲ بُعد انواع فساد و بُعد تغییر رویکرد و نگرش است که در سابقه پژوهش رشاد (۱۳۹۴)، به «تهاجم فرهنگی» اشاره می‌کند.

در بررسی سابقه تحقیق به مواردی که پیامدهای ریزش مدیران انقلابی را بررسی کرده باشد مشاهده نشد.

✓ پیامدهای ریزش مدیران انقلابی بر اساس بیانات مقام معظم رهبری شامل سست کردن پایه‌های انقلاب، از بین رفتن فکر مبارزه با دشمن در مردم، ایجاد یاس و ناامیدی در آنها، گسترش اشرافی‌گری بین مردم و سبب مصرف‌گرا شدن آنها می‌شود.

در نهایت نکته حائز اهمیت از دیدگاه رهبر معظم انقلاب، وجود پدیده‌های ریزش و رویش، نشان دهنده‌ی حرکت رو به رشد انقلاب اسلامی و علامت تکامل آن است وجود یک ریزش در صفوف انقلاب، به معنای انحراف کل حرکت یا ناتوانی آن در حفظ نیروهای آن نیست، بلکه نشان دهنده پویایی و نشاط آن است و خستگی و دنیازدگی معدودی از همراهان، موجب توقف امام و امت نمی‌شود و مهم در این مسئله اتخاذ راهبردهای مناسب در برخورد و مواجهه با این ریزش‌ها می‌باشد که بهترین الگو و سیره می‌تواند فعالیت و اقدامات حضرت امیرالمومنین علی علیه السلام و امام حسین علیه السلام در حکومت علوی و قیام حسینی باشد.

که با عنایت خداوند متعال بتوان با حفظ انقلاب و دستاوردهایش، که برای به ثمر رسیدن و بقای آن هزینه‌های گزافی شده است، و شهدای والامقامی در راستای حفظ آن جان خود را فدا نموده‌اند روز به روز شاهد پیشرفت و شکوفایی انقلاب و مدیران انقلابی باشیم.

در پایان در راستای یافته‌های این مطالعه برای هر یک از عوامل اصلی پیشنهاداتی به شرح ذیل ارائه می‌گردد:

- در راستای عوامل علی در فرایند ریزش مدیران در دو بعد رفتار فردی و اجتماعی این پیشنهادات توصیه می‌شود:

۱- تغییر نگرش نسبت به جایگاه مسئولیت و نگاه به‌عنوان فرصت خدمت به مردم.

۲- ارتباط مداوم مسئولین با مردم و شناخت از مشکلات و مسائل آنها و تلاش برای رفع مشکلات.

۳- حفظ اتحاد بین مدیران و مسئولین در جهت پیشبرد اهداف نظام، پرهیز از دعواهای جناحی و ترجیح منافع انقلاب به مصالح باندی.

- پیشنهادات در راستای عوامل زمینه‌ساز:

۱- تمرکز بر ارزش‌های اسلامی به جای ارزش‌های طاغوتی.

۲- تقویت بصیرت و افزایش بینش سیاسی در همه امور.

- در راستای عوامل مداخله‌گر در فرایند ریزش مدیران توصیه می‌شود:

۱- دشمن‌شناسی و برخورد صحیح و مدبرانه با دشمنان.

۲- بالا بردن مهارت‌های فنی و تخصصی در جهت بی‌نیازی از بیگانگان.

۳- اطاعت عملی از فرامین و دستورات فرماندهی انقلاب.

۴- برگزاری دوره‌های دشمن‌شناسی توسط خبرگان این مبحث.

- در راستای فعالیت‌ها و راهبردهای پیشنهادات ذیل توصیه می‌شود:

۱- کاهش انواع فسادهای اقتصادی، اداری و سیاسی در اجتماع از طریق اعمال نظارت همه جانبه مردم و مسئولین و تلاش برای از بین بردن فساد در منبع پیدایش و جلوگیری از عدم گسترش آن

۲- مقابله با تهاجم فرهنگی دشمن در جنگ نرم و استفاده از ابزار رسانه در ترویج سبک زندگی اسلامی و ساخت برنامه‌هایی به منظور تقویت روحیه مقابله با دشمن توجه به عزت ملی و مصلحت نظام در همه امور.

- در راستای پیامدهای ناشی از ریزش مدیران این پیشنهادات توصیه می‌شود:

۱- از بین بردن روحیه مصرف‌گرایی در بین مردم به وسیله مبارزه با اسراف مسئولان در بیت‌المال.

۲- از بین بردن روحیه اشرافی‌گری مردم به کمک احیای ارزش‌های راستین اسلامی و تقویت ساده زیستی مدیران.

۳- تقویت امید به فردایی روشن در بین مردم و از بین بردن یاس و ناامیدی در آنها.

در پایان پیشنهاد می‌گردد همان‌طور که در این تحقیق به عوامل مؤثر بر ریزش مدیران انقلابی پرداخته شد در پژوهشی به عوامل تأثیرگذار بر رویش مدیران انقلابی بپردازد که با تقویت آن شاخص‌ها بتوانیم مدیران انقلابی جوانی را برای آینده کشورمان پرورش دهیم.

## References

- Azizi, Shahriyar (2016). *Research Methodology in Management*, Second Edition, Tehran: Samat Publishing. (In Persian)
- Bazargan Harandi, Abbas (2016). *Introduction to Qualitative and Mixed Research Methods: Common Approaches in Behavioral Sciences*, Tehran: Didar Publishing. (In Persian)
- Didar Media Center, (2017). *Rises and Falls of the Revolutio*, Tehran: tavalla. (In Persian)
- Hedayati, Ahmad Reza (2017). "if management is revolutionary". Newsletter Alef, at: [old.alef.ir/vdcg339tuak9nq4.rpra.html?456167](http://old.alef.ir/vdcg339tuak9nq4.rpra.html?456167). (In Persian)
- Rahimian, Mohammad Hussein (2013). "Falls, its causes and roots" *Journal of Islamic Guards*, Vol. 4, No. 381:22-25. (In Persian)
- Danaeifard, Hassan; Alwani, Mahdi; Azar, Adel (2013). *Qualitative research methodology in management: a comprehensive approach*, Tehran, Saffar Publishing. (In Persian)
- Ranjbar Hosseini, Mohammad; Rahbar, Atefeh (2019). "Rises and Falls in the Uprising of Imam Hosseini", *Journal of Maaref Hosseini*, Vol. 4, No.16: 7-22 (In Persian)
- Rokabian, Rashid; Alipour Gorji, Mahmoud (2017). "Components of Revolutionism, Being Revolutionary and Remaining Revolutionary in the Political Thought of the Supreme Leader", *Journal of Islamic Revolution Studies*, Vol.2, No. 57: 95-110. (In Persian)
- Rashad, Ali Akbar (2015). "Causes of the rotation of some figures from the foundations of the revolution", at: <https://www.mehrnews.com/news.2786847>. (In Persian)
- Ziarani, Ahmad (2018), "The Foundations of the Falls and Rises of the Islamic Revolution from the Perspective of the Qur'an and Traditions", at: <http://ziarani1.blog.ir.1397.08.06>. (In Persian)
- Ayatollah Khamenei, Seyyed Ali (1990-08-23). Statement in the meeting between the President and members of the Council of Ministers, Portal of the office of Ayatollah Seyyed Ali Khamenei, at: <https://farsi.khamenei.ir>. (In Persian)
- Ayatollah Khamenei, Seyyed Ali (1991-06-03). message on the occasion of the second anniversary of the demise of Imam Khomeini (RA), Portal of the office of Ayatollah Seyyed Ali Khamenei, at: <https://farsi.khamenei.ir>. (In Persian)
- Ayatollah Khamenei, Seyyed Ali (1993-01-26). Statement in a group meeting with the Revolutionary Guards, Portal of the office of Ayatollah Seyyed Ali Khamenei, at: <https://farsi.khamenei.ir>. (In Persian)
- Ayatollah Khamenei, Seyyed Ali (1993-05-29). Statement in the meeting of the members of the Islamic Consultative Assembly, Portal of the office of Ayatollah Seyyed Ali Khamenei, at: <https://farsi.khamenei.ir>. (In Persian)
- Ayatollah Khamenei, Seyyed Ali (1993-11-03). Statements in a group meeting of students, Portal of the office of Ayatollah Seyyed Ali Khamenei, at: <https://farsi.khamenei.ir>. (In Persian)
- Ayatollah Khamenei, Seyyed Ali (1994-07-13). speeches in the meeting of artists and cultural officials of the country, Portal of the office of Ayatollah Seyyed Ali Khamenei, at: <https://farsi.khamenei.ir>. (In Persian)

- Ayatollah Khamenei, Seyyed Ali (1994-09-12). Speeches at the beginning of the 10th National Assembly of Imams Friday, Portal of the office of Ayatollah Seyyed Ali Khamenei, at: <https://farsi.khamenei.ir>. (In Persian)
- Ayatollah Khamenei, Seyyed Ali (1997-03-21). Statements in the meeting of pilgrims and neighbors of the holy shrine of Razavi, Portal of the office of Ayatollah Seyyed Ali Khamenei, at: <https://farsi.khamenei.ir>. (In Persian)
- Ayatollah Khamenei, Seyyed Ali (1999-12-17). Friday prayer sermons, Portal of the office of Ayatollah Seyyed Ali Khamenei, at: <https://farsi.khamenei.ir>. (In Persian)
- Ayatollah Khamenei, Seyyed Ali (2002-03-18). Statements in the meeting of the agents of the system, Portal of the office of Ayatollah Seyyed Ali Khamenei, at: <https://farsi.khamenei.ir>. (In Persian)
- Ayatollah Khamenei, Seyyed Ali (2003-02-04). Statement in the meeting of the officials of the Radio and Television of Iran, Portal of the office of Ayatollah Seyyed Ali Khamenei, at: <https://farsi.khamenei.ir>. (In Persian)
- Ayatollah Khamenei, Seyyed Ali (2004-02-13). Friday prayer sermons, Portal of the office of Ayatollah Seyyed Ali Khamenei, at: <https://farsi.khamenei.ir>. (In Persian)
- Ayatollah Khamenei, Seyyed Ali (2005-01-29). Statements in the meeting of Pakdasht people, Eid Saeed Ghadir anniversary, Portal of the office of Ayatollah Seyyed Ali Khamenei, at: <https://farsi.khamenei.ir>. (In Persian)
- Ayatollah Khamenei, Seyyed Ali (2005-06-28). Statements in the meeting of judicial officials, Portal of the office of Ayatollah Seyyed Ali Khamenei, at: <https://farsi.khamenei.ir>. (In Persian).
- Ayatollah Khamenei, Seyyed Ali (2008-12-14). Statements in the meeting of professors and students at the University of Science and Technology, Portal of the office of Ayatollah Seyyed Ali Khamenei, at: <https://farsi.khamenei.ir>. (In Persian)
- Ayatollah Khamenei, Seyyed Ali (2009-07-27). Statements in the meeting of the members of the Office of the Supreme Leader and the Guardian Guard Corps, Portal of the office of Ayatollah Seyyed Ali Khamenei, at: <https://farsi.khamenei.ir>. (In Persian)
- Ayatollah Khamenei, Seyyed Ali (2010-08-30). Statement at the meeting between the President and members of the Cabinet, Portal of the office of Ayatollah Seyyed Ali Khamenei, at: <https://farsi.khamenei.ir>. (In Persian)
- Ayatollah Khamenei, Seyyed Ali (2010-09-16). Statement at the meeting of members of the Assembly of Leadership Experts, Portal of the office of Ayatollah Seyyed Ali Khamenei, at: <https://farsi.khamenei.ir>. (In Persian)
- Ayatollah Khamenei, Seyyed Ali (2010-09-22). Statements in the Meeting of Basij Sazandegi Jihadists, Portal of the office of Ayatollah Seyyed Ali Khamenei, at: <https://farsi.khamenei.ir>. (In Persian)
- Ayatollah Khamenei, Seyyed Ali (2011-02-04). Friday prayer sermons in Tehran, Portal of the office of Ayatollah Seyyed Ali Khamenei, at: <https://farsi.khamenei.ir>. (In Persian)
- Ayatollah Khamenei, Seyyed Ali (2011-02-20). Statements in the meeting of the participants in the Conference on Islamic Unity, Portal of the office of Ayatollah Seyyed Ali Khamenei, at: <https://farsi.khamenei.ir>. (In Persian)
- Ayatollah Khamenei, Seyyed Ali (2012-02-03). Friday prayer sermons, Portal of the office of Ayatollah Seyyed Ali Khamenei, at: <https://farsi.khamenei.ir>. (In Persian)



- Ayatollah Khamenei, Seyyed Ali (2012-10-13). Statements in the meeting of the families of martyrs, veterans and martyrs of North Khorasan, Portal of the office of Ayatollah Seyyed Ali Khamenei, at: <https://farsi.khamenei.ir>. (In Persian)
- Ayatollah Khamenei, Seyyed Ali (2013-09-17). Statement in the meeting of the commanders of the Islamic Revolutionary Guard Corps. Portal of the office of Ayatollah Seyyed Ali Khamenei, at: <https://farsi.khamenei.ir>. (In Persian)
- Ayatollah Khamenei, Seyyed Ali (2014-11-27). Statements in the meeting of the members of the Supreme Assembly of the Basij of the Oppressed, Portal of the office of Ayatollah Seyyed Ali Khamenei, at: <https://farsi.khamenei.ir>. (In Persian)
- Ayatollah Khamenei, Seyyed Ali (2015-11-25). Statement in the meeting of the commanders of the Basij battalions, Portal of the office of Ayatollah Seyyed Ali Khamenei, at: <https://farsi.khamenei.ir>. (In Persian)
- Ayatollah Khamenei, Seyyed Ali (2016-01-09). Statements in the Meeting of the People of Qom, Imam Khomeini Hosseinieh, Portal of the office of Ayatollah Seyyed Ali Khamenei, at: <https://farsi.khamenei.ir>. (In Persian)
- Ayatollah Khamenei, Seyyed Ali (2016-05-26). Statement at the meeting between the Chairman and members of the Assembly of Leadership Experts, Portal of the office of Ayatollah Seyyed Ali Khamenei, at: <https://farsi.khamenei.ir>. (In Persian)
- Ayatollah Khamenei, Seyyed Ali (2016-06-03). Speeches at the 27th anniversary of the death of Imam Khomeini (RA), Portal of the office of Ayatollah Seyyed Ali Khamenei, at: <https://farsi.khamenei.ir>. (In Persian)
- Ayatollah Khamenei, Seyyed Ali (2016-06-29). Statement in a meeting with the head and officials of the Judiciary, Portal of the office of Ayatollah Seyyed Ali Khamenei, at: <https://farsi.khamenei.ir>. (In Persian)
- Ayatollah Khamenei, Seyyed Ali (2018-02-18). Statements in the Meeting of the People of East Azerbaijan, Portal of the office of Ayatollah Seyyed Ali Khamenei, at: <https://farsi.khamenei.ir>. (In Persian)
- Ayatollah Khamenei, Seyyed Ali (2018-05-24). Statements in the Meeting of Representatives and Staff of the Islamic Consultative Assembly, Portal of the office of Ayatollah Seyyed Ali Khamenei, at: <https://farsi.khamenei.ir>. (In Persian)
- Ayatollah Khamenei, Seyyed Ali (2018-10-04). Speeches at the Basij Conference, Azadi Stadium, Portal of the office of Ayatollah Seyyed Ali Khamenei, at: <https://farsi.khamenei.ir>. (In Persian).
- Ayatollah Khamenei, Seyyed Ali (2018-12-12). Statements in a group meeting with the families of the martyrs, Portal of the office of Ayatollah Seyyed Ali Khamenei, at: <https://farsi.khamenei.ir>. (In Persian)
- Ayatollah Khamenei, Seyyed Ali (2019-02-11). Statement of the second step of the revolution addressed to the Iranian nation, Portal of the office of Ayatollah Seyyed Ali Khamenei, at: <https://farsi.khamenei.ir>. (In Persian)
- Ayatollah Khamenei, Seyyed Ali (2019-02-18). Speeches in the meeting of the people of East Azerbaijan, Portal of the office of Ayatollah Seyyed Ali Khamenei, at: <https://farsi.khamenei.ir>. (In Persian)
- Ayatollah Khamenei, Seyyed Ali (2019-03-21). Statements in the community of pilgrims and neighbors of the holy shrine of Razavi, Portal of the office of Ayatollah Seyyed Ali Khamenei, at: <https://farsi.khamenei.ir>. (In Persian)

- 
- Ayatollah Khamenei, Seyyed Ali (2020-01-08). Speeches in the meeting of the people of Qom, Portal of the office of Ayatollah Seyyed Ali Khamenei, at: <https://farsi.khamenei.ir>. (In Persian)
  - Ayatollah Khamenei, Seyyed Ali (2020-05-17). Statements in video communication with representatives of student organizations, Portal of the office of Ayatollah Seyyed Ali Khamenei, at: <https://farsi.khamenei.ir>. (In Persian)